

METODOLOGIA INTOXICATIILOR ACUTE NEPROFESIONALE CU PRODUSE CHIMICE 2019

INTRODUCERE

Registrul național de informare toxicologică, (denumit în continuare *ReTox*), are drept scop înregistrarea :

a) informațiilor transmise în temeiul art. 45 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, de modificare și de abrogare a Directivelor 67/548/CEE și 1999/45/CE, precum și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1.907/2006 (denumit în continuare, *Regulament CLP*) despre amestecurile pentru uzul consumatorilor, pentru uzul profesional și pentru uzul industrial

b) cazurilor de intoxicație acută neprofesională sau decese apărute în populația generală și datorate amestecurilor.

I. BAZA LEGALA

- art. 5 din Hotărârea Guvernului nr. 398/2010 privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, de modificare și de abrogare a Directivelor 67/548/CEE și 1.999/45/CE, precum și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1.907/2006 și

- Preambulului (1) din Regulamentul (UE) 2017/542 al Comisiei din 22 martie 2017 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, prin adăugarea unei anexe privind informațiile armonizate referitoare la răspunsul în situații de urgență privind sănătatea

- 65 alin. (3) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide

- art. 7 alin. (2) din Ordonanța de urgență nr. 34/2012 pentru stabilirea cadrului instituțional de acțiune în scopul utilizării durabile a pesticidelor pe teritoriul României

II. JUSTIFICAREA NECESITĂȚII ACTIVITĂȚILOR PROPUSE

1.Scop

Protejarea sănătății publice față de riscul generat de utilizarea produselor chimice

2. Obiective generale și specifice

Monitorizarea intoxicațiilor acute la populația generală, generate de utilizarea produselor chimice, în vederea evaluării factorilor de risc pentru sănătate.

Supravegherea stării de sănătate a populației expusă la pesticidele agricole.

3. Lista obiectivelor care pot fi măsurate și evaluate

- Determinarea incidenței de morbiditate și mortalitate prin intoxicație acută cu chimicale la populația generală;
- Identificarea factorilor determinanți, în vederea implementării măsurilor de prevenire și control
- Identificarea grupurilor populaționale cu risc ridicat

III. PARTICIPANȚI ȘI ATRIBUȚII

1. Institutul Național de Sănătate Publică (denumit în continuare, *INSP*) prin Centrul Național de Monitorizare a Riscurilor din Mediul Comunitar (denumit în continuare, *CNMRMC*) organizează, asigură funcționarea și administrează ReTox. .
2. Ministerul Sănătății colaborează cu INSP pentru coordonarea implementării ReTox și asigură resursele financiare necesare pentru primirea informațiilor, pentru organizarea și funcționarea acestuia.
3. Direcțiile de Sănătate Publică Județene și a Municipiului București furnizează informațiile legate de cazurile de intoxicație acută sau de cazurile de deces

Institutul Național de Sănătate Publică

Institutul Național de Sănătate Publică prin CNMRMC, potrivit Ordinului Ministerului Sănătății Nr. 82/20019 pentru aprobarea organigramei și a Regulamentului de organizare și funcționare ale Institutului Național de Sănătate Publică art. 34 lit m) asigură administrarea Registrului național de informare toxicologică prin:

- a) colectarea datelor în ReTox pe baza metodologiei elaborată de CNMRMC;
- b) elaborarea rapoartelor anuale, referitoare la datele din ReTox, pe care le afișează pe website-ul INSP-CNMRMC și le înaintează Ministerului Sănătății;
- c) asigurarea accesului pe bază de cod de utilizator și parole, precum și asistență tehnică on-line, pentru personalul din Direcțiile de Sănătate Publică Județene și a Municipiului București;
- d) cooperarea administrativă și schimbul de informații cu Comisia Europeană, cu autoritățile din celelalte state membre ale Uniunii Europene, pentru aplicarea art. 45 din Regulamentul CLP, precum și cu organizații internaționale;
- e) elaborarea și publicarea ghidului de utilizare al ReTox, pe care îl actualizează ori de câte ori este nevoie;
- f) asigurarea instruirii profesionale a personalului implicat în activitatea de raportare în ReTox.

Direcțiile de Sănătate Publică Județene și a Municipiului București

au următoarele atribuții și responsabilități:

- a) raportează în ReTox trimestrial, până la data de 15 a lunii ulterioare trimestrului cazurile de intoxicații

- b) participă la instruirile organizate de INSP în vederea funcționării optime a ReTox;
- c) semnalează către CNMRMC dificultățile întâmpinate în folosirea ReTox și propun sugestii de îmbunătățire a acestuia

IV. METODOLOGIA DE APLICARE (analize și/sau culegere de date)

1. Definitii:

În sensul prezentei metodologii, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

Produce chimic - este o substanță ca atare sau prezentă într-un preparat, sau un preparat, fabricat sau natural, care nu include niciun organism viu, destinat folosirii de către public.

Pesticid- este un produs chimic (exceptând medicamentele) folosit la combaterea dăunătorilor precum microbii, plantele sau animalele ce concurează cu omul pentru hrană, distrug proprietatea, difuzează boli sau reprezintă o calamitate.

Pesticid agricol – pesticid utilizat în combaterea dăunătorilor plantelor și a produselor agricole stocate (produs de protecție a plantelor sau de uz fitosanitar).

Pesticid neagricol – pesticid utilizat la combaterea vectorilor biologici, ai bolilor omului și animalelor (produs biocid).

Detergent – produs chimic ce conține săpunuri și/sau alți surfactanți destinat proceselor casnice de spălare și curățare, incluzând și produsele auxiliare de spălare (pre-spălare, clătire, albire, scoaterea petelor), balsamurile de rufe, produsele de întreținere (ex. suprafețelor de lemn).

Dezinfectant – produs chimic destinat să distrugă microorganismele patogene sau nepatogene de pe orice suprafețe (inclusiv tegumente); Detergenții având și rol de dezinfectie (asa-numiți, detergenți-dezinfectanți) sunt considerați dezinfectanți.

Ingrasament - produs chimic, folosit pentru a mări fertilitatea solului agricol.

Produce cosmetic- orice substanță sau amestec destinate punerii în contact cu părțile externe ale corpului uman (epidermă, zonele cu păr, unghii, buze și organe genitale externe) sau cu dinții și mucoasele cavității orale, cu scopul exclusiv sau principal de a le curăța, de a le parfuma, de a schimba aspectul acestora, de a le proteja, de a le menține în condiții bune sau de a corecta mirosurile corpului.

Caz de intoxicație: circumstanța în care o persoană care a fost expusă la unul sau mai multe produse chimice (substanța sau amestecuri) prezintă manifestări clinice de otrăvire, sau rezultatele de laborator specifice confirmă otrăvirea, în primele 24 ore de la contact.

Caz confirmat: caz de intoxicație care îndeplinește cel puțin unul din următoarele criterii:

- a fost verificat prin analiză de laborator;
- a fost investigat, confirmându-se expunerea la chimical, prin existența manifestărilor clinice de intoxicație,

- prezinta atat istoric de expunere la chimical, cat si efecte si indicatorii biologici alterati de expunere in relatie cu toxicitatea chimicalului, indiferent de prezenta sau absenta manifestarilor clinice,
- a fost confirmat medico-legal, in caz de deces.

Caz probabil: caz de intoxicatie avand tablou clinic clar sau legatură epidemiologică cu un caz confirmat;

Caz posibil caz de intoxicatie care indeplineste cel putin unul din urmatoarele criterii:

- tablou clinic sugestiv, fără a fi un caz confirmat sau probabil;
- sugereaza intoxicatie acuta cu chimicale prin prezentarea unei simptomatologii compatibile cu otravirea (sistemica sau localizata) si/sau exista suspiciunea de expunere la chimicale.

Simptomele clinice mentionate in prezenta metodologie sunt oferite doar cu titlu indicativ si nu sunt exhaustive, deoarece manifestarile intoxicatiilor cauzate de chimicale pot varia semnificativ.

Expunere accidentala: expunere neintentionata si neasteptata la chimicale, inclusiv intoxicatie acuta la chimicale clasificate "foarte toxice" sau "toxice" prin ingerare care pot contamina alimentele.

Expunere voluntara (intentionata): expunere la chimicale cu intentia de a cauza vătămare, prin tentativa de suicid, prin suicid si omucidere.

.

2. Organizarea operationala a sistemului monitorizare

Declararea intoxicatiilor acute este obligatorie si se realizeaza de catre unitatile medicale sau unitatile de medicina legala, prin anuntarea DSP teritorial.

Inregistrarea si cercetarea cazurilor si a cauzelor de intoxicatie neprofesionala, in vederea confirmarii sau infirmarii acestora se realizeaza de catre specialistii DSP teritoriale, prin monitorizare.

Cercetarea cauzelor imbolnavirilor neprofesionale, in vederea confirmarii sau infirmarii lor, precum si stabilirea de masuri pentru prevenirea altor imbolnaviri se fac de catre specialistii directiilor de sanatate publica teritoriale.

3. Colectarea datelor

Sursa datelor pentru completarea *Fisei de declarare a intoxicatiei acute neprofesionale cu produse chimice*;

Morbiditate:

- registrul de consultatii si urgente medicale
- dupa caz, istoricul clinic al pacientului
- fisa de externare a pacientului
- rezultate de laborator

Mortalitate:

- inregistrarile de deces din spitale, unitati primiri urgente

- rapoarte medico-legale constatatoare

Oricare din autoritatile si institutiile mentionate in prezenta metodologie poate investiga sau solicita o investigatie asupra unei intoxicatii avand ca sursa de semnalare a prezentei acesteia:

- rapoartele din presa;
- comunicatele organizatiilor non-guvernamentale

Consolidarea anuala a datelor se realizeaza dupa urmasorii indicatori:

- numar total de intoxicatii
- numar intoxicatii/sex
- numar intoxicatii/grupe de varsta
- numar intoxicatii/cauzalitate: voluntara, accidentala, altele
- numar intoxicatii/clasa de produs (pesticid neagricol, pesticide agricol, dezinfectant, etc)
- numar total de decese
- numar decese/ grupe de varsta
- numar decese/sex
- numar decese/ clasa de produs (pesticid neagricol, pesticide agricol, dezinfectant, etc)
- numar decese/ cauzalitate: voluntara, accidentala, altele

4. Timpii de transmitere a informatiilor:

DSP judetene si a Municipiului Bucuresti:

- in primele 5 zile lucratoare ale lunii curente instiinteaza UM si UML asupra obligativitatii de transmitere a situatiei intoxicatiilor pentru luna precedenta;
- raportează în ReTox trimestrial, până la data de 15 a lunii ulterioare trimestrului cazurile de intoxicatii

INSP:

- anual, pana la data de 31 martie a urmasorului an transmite MS-DSPCSP raportul anual asupra intoxicatiilor neprofesionale cu produse chimice;

5. Analiza datelor

Indicatori

Incidenta prin intoxicatie acuta neprofesionala: Numar cazuri pe an/100000 locuitori – raportat la nivel judetean si national, mediu urban si rural

Mortalitatea prin intoxicatie acuta neprofesionala: Numar decese pe an/ 100000 locuitori – raportat la nivel judetean si national

V. VALORIFICAREA REZULTATELOR

Indicatorii, precum si a serie de variabile selectate (precum comportamentul, grupelor de varsta si sex, cauza intoxicatiei si clasa de chemical) permit analiza in dinamica a tendintelor in timp si zonale a diverselor grupuri populationale, inclusiv cele vulnerabile. Monitorizarea permite instituirea unui sistem de alerta cu posibilitatea de interventie imediata din partea autoritatilor. De asemenea, in cadrul evaluarilor de risc

numarul de cazuri de intoxicate cu o anumita substanta sau clasa de substante reprezinta o baza fundamentala pentru luarea deciziei si managementul riscului.

Comunicarea riscului generat de chimicale

In managementul rational al chimicalelor, este esential feedback-ul informational al sistemului de supraveghere catre public si autoritatile decidente.

VI. REZULTATE ASTEPTATE

Reducerea riscului acut de intoxicatie la populatia generala, in special la grupele de varsta vulnerabile prin aplicarea unor masuri adecvate de management.

Identificarea zonelor pentru care se impun masuri de monitorizare a factorilor de mediu si a starii de sanatate a populatiei si de utilizare durabila a pesticidelor agricole

**FISA DE DECLARARE A INTOXICATIEI ACUTE NEPROFESIONALE CU
PRODUSE**

CHIMICE – ReTox (Registru National de Informare Toxicologica)

*Nu fac obiectul ReTox intoxicatiile cu: monoxid de carbon, alcool, droguri,
medicamente, ciuperci, plante.*

DATE DESPRE DSP-ul care raporteaza cazul					
Judetul:*					
Localitatea:*					
TIPUL CAZULUI					
Caz internat ☐			Caz IML ☐		
DATE DESPRE PACIENT					
Data consultatiei:					
Nume prenume:					
CNP:		Sex*: M ☐		F ☐	
Domiciliu Judetul:		Mediul de provenienta:			
Domiciliu Localitatea:		U ☐		R ☐	
Date despre circumstantele intoxicatiei					
<i>Circumstante de expunere*</i>					
Voluntara ☐	Accidentala ☐	Tentativa suicid ☐	Necunoscuta ☐	Altele ☐	
<i>Cale de expunere*</i>					
Orala ☐	Dermala ☐	Inhalare ☐	Oculara ☐	Necunoscuta ☐	Altele ☐
<i>Loc de expunere*</i>					
La domiciliu ☐			Altele – indicatie (precizare) ☐		
In spatiu public ☐			Necunoscut ☐		
Date despre confirmarea cazului*					
Caz confirmat ☐		Caz probabil ☐	Caz posibil ☐	Caz necunoscut ☐	
Date despre tratament					
Spitalizare - nr zile*:			ATI – nr zile:		
Recuperat ☐	Recuperat cu sechele ☐	Deces cauzat ☐	Deces de alta cauza ☐	Necunoscut ☐	
Date despre evolutia clinica					
<i>Simptomatologie*</i>					
cardiovasculara ☐	respiratorie ☐	gastrointestinala ☐	neurologica ☐	oculara ☐	cutanata ☐
altele ☐					
<i>Gradul de severitate</i>					
Fara urmasi ☐	Scazut ☐	Mediu ☐	Ridicat ☐	Deces ☐	
DATE DESPRE PRODUSUL CHIMIC (daca este posibil, se ataseaza si o copie dupa eticheta)					
Cauza (chimica) posibila/probabila a intoxicatiei					
Categoriza de produs					
Denumirea produsului					

